

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه الزهرا (س)
دانشکده اقتصاد

پایان نامه
جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته علوم اقتصادی

عنوان

ارتباط فقر و نابرابری در ایران: یک چارچوب خرد

اساتید راهنما

دکتر حسین راغفر، دکتر منیژه نخعی

استاد مشاور

خانم لادن نونژاد

دانشجو

ثنا خطیبی

بهمن ماه سال ۱۳۹۰

کلیه دستاوردهای ناشی از تحقیق فوق متعلق به دانشگاه الزهراء (س) است.

تقدیم بہ مہربان فرشتگانی کہ

سخنات ناب باور بودن، لذت و غرور دانستن، جسارت خواستن، عظمت
رسیدن و تمام تجربہ ہای یکتا و زیبای زندگیم، مدیون حضور سبز آہناست

تقدیم بہ خانوادہ عزیزم

لازم می دانم از کلیه اساتید محترم به ویژه جناب آقای دکتر راغبفر که در طول دوره آموزش و تحقیق، مرا از دانش، تجربه و راهنماییهای ارزنده خویش بهره مند ساخته اند و زحمات اصلاح و داورسی پایان نامه را عهده دار شده اند صمیمانه قدردانی و تشکر نمایم.

چکیده

هدف این تحقیق، بررسی رابطه فقر و نابرابری در ایران در یک چارچوب خرد و از طریق تحلیل اثر تغییرات در نابرابری های درون گروهی و بین گروهی بر فقر می باشد. برای انجام این بررسی داده های آماری پیمایش هزینه - درآمد خانوارهای ایران در طی برنامه های پنج ساله توسعه (۱۳۶۳-۱۳۸۸) در نظر گرفته شده اند .

روشی که در این تحقیق از آن استفاده شده است ، روشی است که توسط آرار و داکلاس (۲۰۱۰) ارائه شده و در مورد کشور نیجریه بکار گرفته شده است. در این روش ابتدا با تغییر توزیع درآمد از طریق دو قطبی سازی، اثر دوقطبی شدن در درون گروه های جمعیتی و همچنین اثر دو قطبی شدن در بین گروه های مذکور بر روی فقر بررسی می شود. سپس کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین گروهی محاسبه می شود. نتایج حاصل از این محاسبات نشان می دهد که اثر و اندازه کشش ها به مقادیری از جمله پارامترهای انزجار از فقر و نابرابری و همچنین پارامتر خط فقر حساس می باشد. نکته جالب توجه دیگر آن است که این کشش ها علاوه بر پارامترهای فوق به توزیع اولیه درآمد در جامعه بستگی دارند. نتیجه دیگر آن است که در ایران اثر تغییر نابرابری های درون گروهی بر روی فقر بیش از تأثیر تغییر نابرابری بین گروهی بر روی فقر می باشد.

فهرست مطالب

فصل ۱: مقدمه.....	۱
۱.۱. مسأله پژوهش.....	۴
۱.۲. پرسش های پژوهش.....	۵
۱.۲.۱. اهداف پژوهش و ضرورت های آن.....	۶
۱.۳. نهاد یا مؤسسه‌ای که می‌توانند از این پژوهش استفاده کنند:.....	۶
۱.۴. اطلاعات مربوط به روش شناسی پژوهش.....	۷
۱.۴.۱. تعریف جامعه آماری و ویژگی های آن.....	۷
۱.۴.۲. روش تجزیه و تحلیل داده ها.....	۷
۱.۴.۳. سازماندهی پژوهش.....	۷
فصل ۲: مروری بر پیشینه تحقیق.....	۸
۲.۱. پیشینه تحقیق در ایران.....	۹
۲.۱.۱. مطالعات داخلی.....	۹
۲.۱.۲. مطالعات خارجی.....	۱۲
۲.۲. جمع بندی.....	۱۵
فصل ۳: مبانی نظری و تجربی.....	۱۶
۳.۱. مقدمه.....	۱۷
۳.۲. تعریف فقر.....	۲۰
۳.۳. خط فقر.....	۲۳
۳.۴. معرفی برخی شاخص های فقر.....	۲۴
۳.۴.۱. شاخص سرشمار فقر.....	۲۴

۲۵.....	۳. ۴. ۲. شاخص شکاف فقر.....
۲۷.....	۳. ۴. ۳. شاخص مجذور شکاف فقر(شدت فقر).....
۲۷.....	۳. ۴. ۴. شاخص فقر فوستر-گریر و توربک(FGT).....
۲۸.....	۳. ۵. توزیع درآمد و نابرابری.....
۲۹.....	۳. ۵. ۱. نسبت هزینه دهک بالا به دهک پایین جامعه.....
۲۹.....	۳. ۵. ۲. منحنی لورنز.....
۳۰.....	۳. ۵. ۳. ضریب جینی.....
۳۴.....	۳. ۵. ۴. تغییر در دو قطبی سازی و در نابرابری.....
۳۶.....	۳. ۵. ۵. اثر دو قطبی سازی روی فقر.....
۳۸.....	۳. ۵. ۶. ۳. فقر و نابرابری بین گروه ها و درون گروه ها.....
۳۸.....	۳. ۵. ۷. نابرابری درون گروهی.....
۴۲.....	۳. ۵. ۸. نابرابری بین گروهی.....
۴۵.....	فصل ۴: اجرای مدل و تجزیه و تحلیل داده ها.....
۴۶.....	۴. ۱. مقدمه.....
۴۷.....	۴. ۲. روش شناسی تحقیق.....
۴۹.....	۴. ۲. ۱. خط فقر.....
۵۰.....	۴. ۲. ۲. نابرابری درون گروهی و بین گروهی در ایران.....
۵۰.....	۴. ۲. ۳. دوره اول ۱۳۶۷-۱۳۶۳.....
۵۸.....	۴. ۳. دوره دوم ۱۳۷۲-۱۳۶۸.....
۶۴.....	۴. ۴. دوره سوم ۱۳۷۸ - ۱۳۷۴.....
۷۰.....	۴. ۵. دوره چهارم ۱۳۸۳ - ۱۳۷۹.....

۷۶	.....	۴. ۶. دوره پنجم ۱۳۸۸-۱۳۸۴
۸۳	.....	۴. ۷. جمع بندی
۸۵	.....	فصل ۵: نتیجه گیری و پیشنهادات
۸۶	.....	۵. ۱. نتیجه گیری
۸۸	.....	۵. ۲. پاسخ به پرسش های پژوهش
۸۹	.....	۵. ۳. توصیه های سیاستی
۹۰	.....	منابع و مآخذ

فهرست تصاویر

- شکل ۳-۱: وزن $\omega(p; \rho)$ بعنوان تابعی از p و ρ ۳۳
- شکل ۳-۲: وزن $k(\rho; p)$ بعنوان تابعی از p و ρ ۳۴
- شکل ۴-۱: منحنی لورنز تعمیم یافته سال ۱۳۶۳ و ۱۳۶۷ ..... ۵۱
- شکل ۴-۲: حساسیت کشش و فقر به نابرابری کل، درون گروهی و بین گروهی برای $\alpha=0,1$ سال ۱۳۶۳ ..... ۵۶
- شکل ۴-۳: حساسیت کشش و فقر به نابرابری کل، درون گروهی و بین گروهی برای $\alpha=0,1$ سال ۱۳۶۷ ..... ۵۷
- شکل ۴-۴: منحنی لورنز تعمیم یافته سال ۱۳۶۸ و ۱۳۷۲ ..... ۵۹
- شکل ۴-۵: حساسیت کشش و فقر به نابرابری کل، درون گروهی و بین گروهی برای $\alpha=0,1$ سال ۱۳۶۸ ..... ۶۰
- شکل ۴-۶: حساسیت کشش و فقر به نابرابری کل، درون گروهی و بین گروهی برای $\alpha=0,1$ سال ۱۳۷۲ ..... ۶۱
- شکل ۴-۷: منحنی لورنز تعمیم یافته سال ۱۳۷۴ و ۱۳۷۸ ..... ۶۴
- شکل ۴-۸: حساسیت کشش و فقر به نابرابری کل، درون گروهی و بین گروهی برای $\alpha=0,1$ سال ۱۳۷۴ ..... ۶۸
- شکل ۴-۹: حساسیت کشش و فقر به نابرابری کل، درون گروهی و بین گروهی برای $\alpha=0,1$ سال ۱۳۷۸ ..... ۶۹
- شکل ۴-۱۰: منحنی لورنز تعمیم یافته سال ۱۳۷۹ و ۱۳۸۳ ..... ۷۰
- شکل ۴-۱۱: حساسیت کشش و فقر به نابرابری کل، درون گروهی و بین گروهی برای $\alpha=0,1$ سال ۱۳۷۹ ..... ۷۴

شکل ۴-۱۲: حساسیت کشش و فقر به نابرابری کل، درون گروهی و

بین گروهی برای $\alpha=0,1$ ، سال ۱۳۸۳..... ۷۵

شکل ۴-۱۳: منحنی لورنز تعمیم یافته سال ۱۳۸۴ و ۱۳۸۸..... ۷۸

جدول شماره ۴-۲۱: کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین

گروهی (۱۳۸۸ شهری)..... ۸۰

شکل ۴-۱۴: حساسیت کشش و فقر به نابرابری کل، درون گروهی و

بین گروهی برای $\alpha=0,1$ ، سال ۱۳۸۴..... ۸۱

شکل ۴-۱۵: حساسیت کشش و فقر به نابرابری کل، درون گروهی و

بین گروهی برای $\alpha=0,1$ ، سال ۱۳۸۸..... ۸۲

شکل ۴-۱۶: روند تغییر فقر نسبت به قطبی سازی..... ۸۳

شکل ۴-۱۷: روند تغییر کشش فقر نسبت به شاخص نابرابری..... ۸۴

فهرست جداول

- جدول شماره ۴-۱: خط فقر مطلق کشوری (ماهانه-ریال)..... ۴۹
- جدول شماره ۴-۲: فقر و نابرابری در مناطق (۱۳۶۳ شهری)..... ۵۴
- جدول شماره ۴-۳: فقر و نابرابری در مناطق (۱۳۶۷ شهری)..... ۵۴
- جدول شماره ۴-۴: کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین گروهی (۱۳۶۳ شهری)..... ۵۵
- جدول شماره ۴-۵: کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین گروهی (۱۳۶۷ شهری)..... ۵۵
- جدول شماره ۴-۶: فقر و نابرابری در مناطق (۱۳۶۸ شهری)..... ۶۲
- جدول شماره ۴-۷: فقر و نابرابری در مناطق (۱۳۷۲ شهری)..... ۶۲
- جدول شماره ۴-۸: کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین گروهی (۱۳۶۸ شهری)..... ۶۳
- جدول شماره ۴-۹: کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین گروهی (۱۳۷۲ شهری)..... ۶۳
- جدول شماره ۴-۱۰: فقر و نابرابری در مناطق (۱۳۷۴ شهری)..... ۶۶
- جدول شماره ۴-۱۱: فقر و نابرابری در مناطق (۱۳۷۸ شهری)..... ۶۶
- جدول شماره ۴-۱۲: کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین گروهی (۱۳۷۴ شهری)..... ۶۷
- جدول شماره ۴-۱۳: کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین گروهی (۱۳۷۸ شهری)..... ۶۷
- جدول شماره ۴-۱۴: فقر و نابرابری در مناطق (۱۳۷۹ شهری)..... ۷۲

- جدول شماره ۴-۱۵ : فقر و نابرابری در مناطق (۱۳۸۳ شهری)..... ۷۲
- جدول شماره ۴-۱۶ : کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین گروهی (۱۳۷۹ شهری)..... ۷۳
- جدول شماره ۴-۱۷ : کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین گروهی (۱۳۸۳ شهری)..... ۷۳
- جدول شماره ۴-۱۸: فقر و نابرابری در مناطق (۱۳۸۴ شهری)..... ۷۷
- جدول شماره ۴-۱۹: فقر و نابرابری در مناطق نه گانه ایران(۱۳۸۸ شهری)..... ۷۷
- جدول شماره ۴-۲۰: کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین گروهی (۱۳۸۴ شهری)..... ۸۰
- جدول شماره ۴-۲۱ : کشش فقر نسبت به نابرابری درون گروهی و بین گروهی (۱۳۸۸ شهری)..... ۸۰

فصل ۱: مقدمه

مقدمه

سالهای اخیر جهان شاهد تاثیر بسیار زیاد توسعه اقتصادی بر فقر بوده است. یک دلیل مهم برای آن را می توان شکل گیری اهداف توسعه هزاره دانست که کاهش فقر و بهبود وضعیت توزیع درآمد را به عنوان هدف بنیادی توسعه در نظر گرفته است. بررسی تاریخی در باره فقر و نابرابری و تلاش های انجام شده برای برطرف کردن آنها نشان می دهد که تا چندی قبل اقتصاددانان توسعه به جای توجه به مسئله توزیع درآمد و رفع نابرابری های شدید درآمدی میان آحاد جامعه برایجاد رشد اقتصادی و تسريع آن به ویژه در کشورهای فقير تاكيد داشتند. حتی نابرابری زیاد درآمدها، لازمه رشد و کارآیی اقتصادی شمرده می شد، زیرا چنین استدلال می گردید که ثروتمندان نسبت به فقرا درصد قابل توجهی از درآمدهایشان را پس انداز می کنند و انباشت پس اندازها است که می تواند به نوبه خود سرمایه گذاری و رشد اقتصادی را امکان پذیر سازد. همچنین کوزنتس (۱۹۵۴)، اظهار داشته است که اگرچه در جریان رشد اقتصادی در مرحله ای ابتدا نابرابری درآمدها میان گروه های درآمدی جامعه افزایش پیدا می کند اما پس از مدتی ثمرات ناشی از رشد اقتصادی نصیب گروههای فقیر و کم درآمد شده و توزیع درآمد در جامعه را بهبود می بخشد. این طرز فکر موجب شد مدتها به مسئله توزیع درآمد توجه کافی نشود بطوریکه غالب تحقیقات اقتصادی در گذشته پیرامون مسائلی نظیر رشد اقتصادی، اشتغال، کارآئی اقتصادی و ترازپرداخت ها متمرکز بوده است و پیشرفت در زمینه نظریه های مربوط به توزیع درآمد و تجزیه و تحلیل مسائل مربوط به آن به میزان قابل توجهی کند تر از توسعه نظریات دیگر در سایر زمینه های اقتصادی را سبب شد. اما با توجه به بیش از یک دهه رشد اقتصادی نسبتاً سریع در کشورهای در حال توسعه مشاهده شد که به دلیل نهادها و ساختارهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی خاصی که حاکم در آن کشورها می باشد، گروه کثیری از مردم از اثرات توزیعی راهبردهای رشد، برخوردار نشدند و این امر منجر به بروز

شکاف‌های اقتصادی، اجتماعی و گسترش پدیده فقر شد. به دنبال ایجاد راه حلی برای برطرف کردن این وضعیت و جلوگیری از گسترش فقر، نهادهای بین‌المللی و منطقه‌ای اقدامات نمادین و عملی را در پیش گرفتند. برای مثال سازمان ملل دهه ۲۰۰۶-۱۹۹۷ را دهه ریشه‌کنی فقر نام نهاد. بانک جهانی برای تحقق دنیای رها از فقر، جهانیان را برای اقدام موثر برای حذف گرسنگی با توسعه سرپناه و مسکن و برخورداری عمومی از خدمات سلامت، مسکن و آموزش دعوت نمود. در همین راستا در سال ۱۹۹۶ OECD، هدف‌گذاری کرد که از طریق مشارکت جهانی نیمی از افرادی که فقیر می‌باشند تا سال ۲۰۱۵ از شرایط فقر شدید خارج شوند. در نوامبر ۱۹۹۷ اعضای اسکاپ تعهد کردند که اقدامات لازم برای ریشه‌کنی فقر تا سال ۲۰۱۰ را انجام دهند. اقدامات فقر زدایی از دهه ۸۰ به بعد در بسیاری از مناطق جهان تا حدودی با موفقیت انجام شد بطوریکه بنا بر گزارش بانک توسعه آسیا در فاصله سالهای ۱۹۷۰ تا ۱۹۹۰ تعداد فقرا شرق آسیا معادل ۲۲۰ میلیون نفر کاهش یافت (خداداد کاشی و همکاران ۱۳۸۱) و علاوه بر این در طی همین مدت ۴۲۵ میلیون نفر با سطح زندگی بالاتر از فقر به جمعیت این منطقه اضافه شد. کشور چین در فاصله سالهای ۱۹۷۰ تا ۱۹۹۰، با وجود آنکه با افزایش جمعیتی معادل ۳۰۰ میلیون نفر مواجه بود، موفق شد جمعیت فقیر را در طی همان مدت از ۲۷۵ میلیون نفر به ۱۷۵ میلیون نفر کاهش دهد. در ایران نیز اقداماتی در جهت مبارزه با فقر صورت گرفته است. مطالعاتی که در این زمینه انجام شده، نشانگر نوسانات زیادی در اوضاع فقرا بوده است. نتایج مطالعات مختلف نیز در باب کاهش یا افزایش متفاوت بوده است. شاید روش‌های متفاوت در محاسبه خط فقر و در نتیجه نرخ فقر علت این نتیجه‌گیری‌های ضد و نقیض باشد.

بنابراین همانطور که ملاحظه می‌شود موضوع فقر، رشد و نابرابری پا به میدان وسیع تحقیقات در حوزه اقتصاد نهاد. فقرا به عنوان بخشی از جامعه استحقاق آن را دارند که از منافع

رشد بهره مند شوند و دولت ها موظفند تا با کنترل مسئله نابرابری و توزیع درآمد در سرریز شدن این منافع به سمت فقرا تسهیل نمایند.

۱.۱. مسأله پژوهش

افزایش رفاه اقتصادی، کاهش فقر و چگونگی توزیع درآمدها همواره از اهداف اصلی برنامه های توسعه اقتصادی در جوامع بویژه در کشورهای در حال توسعه بوده است و در این راستا گامهای موثری برداشته شده است. در ایران نیز اقدامات زیادی به منظور جلوگیری از گسترش فقر انجام شد. بویژه آنکه پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، گرایش کشور به رشد اقتصادی همراه با عدالت اجتماعی را در پی داشت که براین اساس علاوه بر برنامه های پنج ساله توسعه، برخی برنامه های حمایتی دیگر برای مقابله با فقر نیز طراحی شد و به اجرا درآمد. از آن جمله می توان به تأمین امکانات آموزشی، بهداشتی، آب آشامیدنی سالم، برق و ارتباطات (مخابراتی و حمل و نقل)، خدمات سازندگی و ترویجی برای روستاها اشاره کرد. علی رغم تمام تلاش های صورت گرفته جهت از بین بردن فقر و علی رغم اینکه اصل ۴۳ قانون اساسی کشور که بر ریشه کنی فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد اقتصادی با حفظ آزادگی تأکید کرده است، بسیاری از بررسی های انجام شده حاکی از ناموفق بودن اقدامات فقرزدایی در کشور می باشند، بنحوی که امروز فقر در ایران به صورت یکی از چالش های مهم اقتصادی، اجتماعی و سیاسی قابل طرح است.

همچنین با به وجود آمدن سازمان تجارت جهانی برای یکپارچه سازی اقتصاد، اگرچه هنوز ایران به طور رسمی عضو این سازمان نشده است ولی از اثرات این یکپارچه سازی بی نصیب نبوده است. حداد و محرمی (۱۳۸۵) در مقاله خود می نویسند: "علی رغم آن که کشور تا کنون سیاست آزاد سازی تجاری گسترده ای را تجربه نکرده است و تغییر در نرخ تعرفه در بین

سال های مورد بررسی این تحقیق بسیار اندک می باشد اما نتایج نشان می دهد که کاهش در تعرفه ها افزایش در نابرابری را به دنبال خواهد داشت و از آنجا که در برخورد با جامعه جهانی، کشور ناگزیر از قبول شرایط بین المللی می باشد، می توان پیش بینی نمود زمانی که کاهش بیشتری در تعرفه ها رخ دهد این کاهش اثر عمیق تری در نابرابری دستمزدها داشته، در نتیجه اثرات کاهشی چشمگیری بر سطح دستمزد غالب شاغلان جامعه خواهد داشت."

تا کنون مطالعات زیادی در زمینه ارتباط بین رشد اقتصادی، فقر و نابرابری در ایران انجام شده است ولی در مورد اثر تغییرات در توزیع درآمد یا قطبی شدن بر فقر- نابرابری و همچنین نابرابری درون گروهی و بین گروهی و تأثیر آنها روی فقر مطالعاتی صورت نگرفته است. اغلب گفته می شود که گسترش تفاوت های بین مکانی (فرضاً تفاوت های درون منطقه ای و برون منطقه ای و یا مناطق شهری در مقابل مناطق روستایی) و یا افزایش نابرابری های درون گروه ها و بین گروه ها (فرضاً نیروی کار ماهر در مقابل نیروی کار غیر ماهر، نیروی کار رسمی در مقابل نیروی کار غیر رسمی) می تواند فقر را افزایش و یا حداقل اثر رشد را بر روی فقر کاهش دهد. اینکه چگونه تغییر تفاوت های بین مناطق یا گروه های اجتماعی- جمعیتی به توضیح تحول فقر کمک می کند و یا اینکه چگونه تغییرات در نابرابری درون این گروه ها بر فقر اثر می گذارد از موضوعاتی است که در این تحقیق به آن پرداخته می شود.

۲.۱. پرسش های پژوهش

با توجه اهمیت موضوع، هدف این پایان نامه فراهم کردن ابزاری برای پاسخ گویی به

پرسش های زیر می باشد:

۱. آیا تغییر در نابرابری می تواند به طور خاص بر کاهش فقر موثر باشد؟

۲. چگونه تغییرات در نابرابری درون گروهی روی فقر اثر می گذارند؟

۳. چگونه تغییر در نابرابری بین گروهی بر روی فقر تأثیر می گذارد؟

۱.۲.۱. اهداف پژوهش و ضرورت های آن

فقر و نابرابری بیشتر از آنکه پدیده ای اقتصادی باشند و به توزیع نامتعادل ثروت و درآمد و همچنین به کسری درآمد افراد از خط فقر تعبیر شود، پدیده ای اجتماعی است که تمامی حوزه های زندگی فردی و اجتماعی انسان را متأثر می کند و آسیب های روانی و اجتماعی بسیاری را به دنبال دارد. پدیده هایی مثل مهاجرت به شهرهای بزرگ، رشد جرایم، آسیب های روانی و بزهکاری های اجتماعی، همگی به دنبال گسترش فقر و نابرابری در یک جامعه بروز می کنند و تأثیرات خود را در زمینه های مختلف بر جای می گذارد. بنابراین دولت ها همیشه سعی کرده اند که کاهش فقر و نابرابری و یا حتی حذف آن را سرلوحه سیاست ها و برنامه های توسعه کشور قرار دهند. هدف این پایان نامه این است که ارتباط موجود بین فقر و نابرابری در ایران را از منظر یک ساختار خرد تحلیلی توضیح دهد. در همین خصوص اثر تغییرات توزیعی که می تواند منابع مختلفی داشته باشد بر روی فقر و نابرابری بررسی می شود. همچنین با بررسی رابطه بین فقر و نابرابری و همچنین بررسی تأثیر نابرابری های درون گروهی و بین گروهی بر روی فقر، تلاش می شود ابزاری برای تنظیم سیاست های فقرزدایی فراهم شود.

۱.۳.۱. نهاد یا مؤسسه ای که می تواند از این پژوهش استفاده کند :

نتایج این تحقیق می تواند وضعیت کشور را از نظر فقر و نابرابری های درآمدی در بین گروه های جمعیتی نشان دهد. همچنین کشش فقر نسبت به نابرابری قابل محاسبه می باشد. بنابراین نتایج بدست آمده هم توسط دولت و هم توسط سایر نهادهایی که با کاهش فقر سروکار دارند، مثل سازمان تأمین اجتماعی قابل استفاده می باشند.

۱.۴. اطلاعات مربوط به روش شناسی پژوهش

۱.۴.۱. تعریف جامعه آماری و ویژگی های آن

جامعه آماری که در این تحقیق از آن استفاده شده است ، آمارهای مربوط به پیمایش هزینه - درآمد خانوار و خصوصیات آن در کل کشور ، در طی سالهای ۱۳۶۳ تا ۱۳۸۸ می باشد . این نمونه گیری توسط مرکز آمار ایران انجام شده است . تعداد خانوارها در هر سال ثابت نبوده و تعداد آنها بین بالغ بر ۵۰۰۰ تا بالغ بر ۳۱۰۰۰ متغیر است .

۱.۴.۲. روش تجزیه و تحلیل داده ها

تجزیه و تحلیل داده های مربوط به نرخ فقر و نابرابری و کشش های مربوط به آنها ، با استفاده از روش تجزیه و تحلیل فقر و نابرابری که توسط آرار و داکلاس (۲۰۱۰) برای کشور نیجریه بکار گرفته شد انجام شده است . با استفاده از این روش اثر تغییر نابرابری های درون گروهی و بین گروهی روی فقر بررسی می شود . برای تجزیه و تحلیل داده های مربوط به نرخ فقر و نابرابری و کشش های آنها از نرم افزار DASP و MATLAB استفاده شده است .

۱.۴.۳. سازماندهی پژوهش

در ادامه این پایان نامه ، فصل دوم ، مروری است بر پیشینه پژوهش ها و تحقیقات انجام شده در رابطه با موضوع این پایان نامه . در فصل سوم مبانی نظری شامل داده های آماری و مفاهیم پایه ای توضیح داده خواهد شد . در فصل چهارم ، اثر تغییرات نابرابری گروه های اجتماعی- اقتصادی را روی فقر و نابرابری در ایران ، با توجه به نابرابری های درون گروهی و بین گروهی محاسبه و بررسی می شود. در فصل پنجم نیز نتایج حاصل شده در این پژوهش ارائه خواهد شد .